

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE OBCE BOŽANOV 2022 – 2032

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

Pořizovatel dokumentu: Obec Božanov

Adresa: Božanov 110, 549 74 Božanov

IČ: 00272515

Internetová stránka: www.obecbozanov.cz

Kontaktní osoba: Karel Rejchrt, starosta

Emailová adresa: starosta@obecbozanov.cz

Telefonní číslo: +420 491 528 121

Zpracovatel: DSO Broumovsko

Adresa: Klášterní 1, 550 01 Broumov

IČ: 67438539

Internetová stránka: www.dsobroumovsko.cz

Telefonní číslo: +420 723 913 796 (Karel Rejchrt, předseda DSO)

DSO
BROUMOVSKO
CZECH REPUBLIC

Datum: 3/2022

Zastupitelé obce Božanov na svém zasedání schválili strategický dokument **Strategický plán rozvoje obce Božanov na období 2022 – 2032**, usnesením číslo 22/27/13 ze dne 14. 4. 2022. Jedná se o základní plánovací dokument a zároveň nástroj pro řízení rozvoje obce na uvedené období.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 ANALYTICKÁ ČÁST	7
2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE	7
2.1.1 Historický vývoj	7
2.1.2 Poloha obce a vnější vztahy	9
2.1.3 Přírodní podmínky	11
2.2 OBYVATELSTVO	12
2.3 EKONOMIKA A SITUACE NA TRHU PRÁCE	16
2.4 VYUŽITÍ PŮDY A ZEMĚDĚLSTVÍ	18
2.5 CESTOVNÍ RUCH	19
2.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	24
2.6.1 Zásobování pitnou vodou	24
2.6.2 Kanalizace a čištění odpadních vod	24
2.6.3 Odpadové hospodářství	24
2.6.4 Vytápění	25
2.6.5 Veřejné osvětlení	26
2.6.6 Dopravní obslužnost a infrastruktura	26
2.7 OBČANSKÁ VYBAVENOST	28
2.7.1 Bydlení	28
2.7.2 Školství	28
2.7.3 Zdravotnictví	29

2.7.4 Organizace, sport a spolky	30
2.7.5 Služby	32
2.7.6 Informační servis obce	33
2.7.7 Správa obce	34
2.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	36
2.9 SWOT ANALÝZA	42
3 NÁVRHOVÁ ČÁST	46
STRATEGICKÁ VIZE	46
STRATEGICKÉ CÍLE	46
CÍL 1 : ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	48
CÍL 2 : SPRÁVA OBCE	49
CÍL 3 : VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	49
4 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	50
CÍL 1: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	51
CÍL 2: SPRÁVA OBCE	55
CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	63
ZPŘÍSTUPNĚNÍ DOKUMENTU	65
HODNOCENÍ PLNĚNÍ STRATEGICKÉHO PLÁNU	65

1 ÚVOD

Podle zákona o obcích, č. 128/2000 Sb. je program rozvoje obce základním plánovacím dokumentem obce. Strategický plán rozvoje obce Božanov bude tedy hlavním nástrojem řízení rozvoje obce Božanov na nadcházející roky. Strategický plán formuluje představy o budoucím vývoji Božanova na základě analýzy současné situace. Strategický plán také navrhuje konkrétní aktivity, které pomohou tyto představy úspěšně uskutečnit. Hlavním smyslem tohoto dokumentu je napomáhat zaměstnancům i zastupitelům obce s řízením rozvojových činností (při rozhodování zastupitelstva, při přípravě projektů, při tvorbě rozpočtu). Strategický dokument dále zvýší připravenost obce k podání žádostí o dotační podporu, čímž pomůže Božanovu se získáním vnějších finančních prostředků. Dalším, avšak neméně důležitým úkolem dokumentu, je informování veřejnosti a podnikatelských subjektů v obci o směřování obce v příštích letech.

Strategický rozvojový plán je zpracováván na střednědobý časový horizont, tj. na 10 let. Plánovacím obdobím dokumentu jsou roky 2022–2032. DSO Broumovsko je realizátorem projektu s názvem: "DSO Broumovsko – profesionalizace veřejné správy a zpracování strategických a koncepčních dokumentů, reg. č. projektu: CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014436 v rámci výzvy č. 092 v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ), který je finančně podpořen z prostředků EU a státního rozpočtu ČR. Projekt je zaměřen na vzdělávání úředníků a volených zástupců jednotlivých obcí, na tvorbu strategických a koncepčních dokumentů jednotlivých členských obcí DSO Broumovsko, a na vytvoření strategického dokumentu samotného DSO. Na zpracování strategického plánu rozvoje obce Božanov se podíleli starosta, vybraní zaměstnanci obce, zastupitelé obce a zástupci DSO Broumovsko. Všichni zúčastnění měli možnost vyjádřit svůj názor na nynější situaci a formulovat své představy o budoucím vývoji Božanova. Začátek spolupráce při sestavování dokumentu je datován na říjen 2020. Obyvatelé obce se zapojili do tvorby strategie prostřednictvím pracovních skupin sestavených ke strategickým

plánům a formou dotazníkového šetření.

Strategický plán i koncepce DSO Broumovska je v souladu se strategií rozvoje Královéhradeckého kraje. Vize Královéhradeckého kraje, tj. „Královéhradecký kraj – místo pro kvalitní život“, se promítá do cílů samotné obce a navazuje na ni. Výchozí podmínky, totiž rovnoměrný rozvoj měst a obcí, vysoká kvalita života obyvatel, posilování konkurenceschopnosti a vzdělanostní struktury regionu, jsou integrovány do strategického plánu. Strategický plán obce Božanov je tak v souladu s nadřazenými strategiemi rozvoje.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

Účelem analytické části je popis současné situace v Božanově. Na základě poznatků a zjištěných pozitivních, resp. negativních stránek obce lze vyvodit závěry a stanovit budoucí kroky významné pro rozvoj obce. Na základě výsledků analytické části bude formulována návrhová a implementační část tohoto dokumentu.

2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

Charakteristika obce obsahuje komplexní zhodnocení současné situace v obci. Kapitola se zabývá hlavními rozvojovými problémy obce a také definuje jejich příčiny. Analýza obce je zasazena do prostorového kontextu.

Obec Božanov leží ve Východních Čechách, v Královéhradeckém kraji. V rámci kraje bychom ji našli v okrese Náchod, v blízkosti Broumova, v tzv. Broumovské kotlině.

2.1.1 Historický vývoj

Počátky obce Božanov se datují k období pravěku. Z období pravěku pochází nález kamenné sekerky, dokumentující stopy lidského osídlení ve zdejší lokalitě. Další nepřímou informaci přináší listinné falzum z kanceláře břevnovských benediktinů, hlásící se sice již k r. 1213, ale pocházející až z konce 13. století. Dokument obsahuje panovníkovo postoupení Broumova benediktinskému řádu. Je v něm mj. uveden latinský název potoka Božanov (flumen Bozanow), který byl pravděpodobně odvozen od jména Božen nebo Bosan. Na přelomu 12. a 13. století zde existovalo slovanské osídlení, které sem zřejmě proniklo ze sousedního

Kladská; mělo spíše nahodilý ráz než plánovitý záměr. Ve druhé polovině 13. století, za období opatů Martina (1253 - 1278) a Bavora z Nečtin (1290 - 1332) zdejší broumovskou krajinu systematicky kolonizoval benediktinský řád břevnovského kláštera, který sem z vůle českého krále Přemysla Otakara II. intenzivně povolával německé osídlece. Podle některých badatelů již v roce 1253 vysadil lokátor Berthold ves tzv. lánového (ulicového) typu, která v pozdějších pramenech ze 14. a 15. století nesla podle zakladatele označení Berthelsdorf (Pertelsdorf), v průběhu 17. století Banzdorf a počínaje 18. stoletím Barzdorf (Parczdorf), současný Božanov. Ves je doložena "in originali" až listinou z 15. března 1256, na jejím základě udělil opat Martin jmenovanému Bertoldovi právo osídlit zdejší lokalitu.

Nově vysazená ves záhy podléhala správě broumovských benediktinů, kteří zde zavedli poměrně prosperující zemědělské a lesní hospodářství. Podle klášterního urbáře z roku 1406 byla poddanská ves Božanov sestavena z 27 lánů, jeden lán obsahoval 80 korců (cca 23 ha) výměry. V tzv. Hesseliově urbáři broumovského kláštera z roku 1677 lze nalézt kolorovaný pohled na zdejší ves a záznam o založení panské myslivny, zajišťující těžbu dřeva z okolních lesů. V té době stálo v Božanově 51 selských statků v dědičném držení, 14 domů s polem a 3 mlýny, přičemž v čp. 1 se nacházela tzv. šolcovna (rychta). Až do počátku 17. století zde existovala benediktinská fara, v průběhu třicetileté války byla místní farnost zrušena a Božanov byl přifařen k sousednímu kostelu v Martínkovicích.

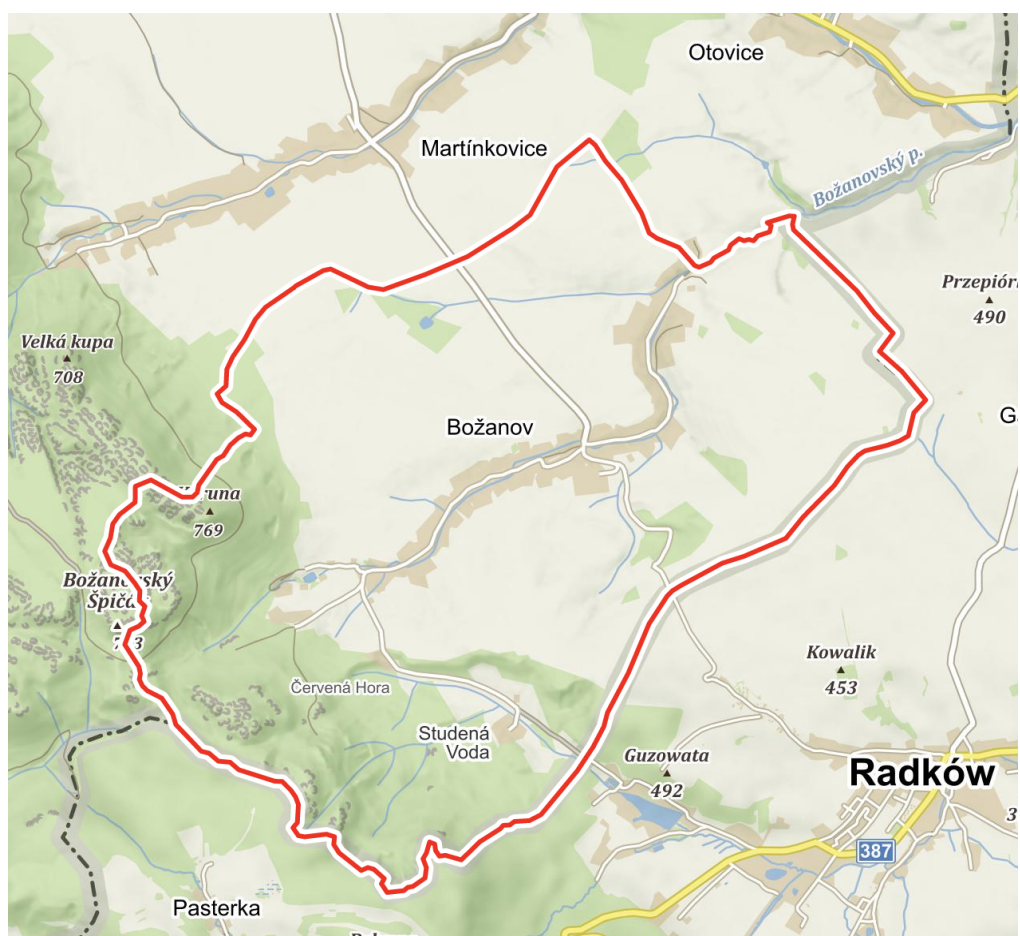
V roce 1743 zde byl vystavěn filiální kostel sv. Magdalény a v roce 1790 zde byla nově zřízena dřevěná školní budova. V roce 1784 byla v sousedství založena osada Studená (Kaltwasser), která byla původně samostatnou správní jednotkou. K datu 1833 vykázal Božanov 272 domů a 1660 obyvatel, o desetiletí později v roce 1843 evidoval stejný počet domů, ale více - 1724 - lidí. Navíc tehdy ještě samostatná osada Studená evidovala k roku 1833 13 domů a 93 obyvatel, k roku 1843 13 domů a 104 obyvatel. Tím patřila zdejší lokalita nejen mezi početně největší poddanské vesnice broumovského panství (druhá v pořadí za nedalekým Šonovem).

Počínaje rokem 1850 se Božanov stal samostatnou obcí s vlastním samosprávným úřadem, do jehož kompetence patřila i územní správa sousední osady Studená. Jinak prosperující obec si zároveň udržela zemědělský ráz i po zrušení poddanství v roce 1849. Nástupem průmyslu ve druhé polovině 19. století došlo k pozvolnému

odlivu místní populace do nově se tvořících sousedních průmyslových aglomerací Broumova a Meziměstí, i do vzdáleného zámoří (Chile). Obec Božanov (spolu s osadou Studená) a podle soudobých úředních statistik dlouhodobě stagnovala. V r. 1875 zde byla postavena nová škola - kamenná budova, r. 1898 zde byla zřízena malá továrna na výrobu zemědělských strojů (fa Cölestin Ringel), v následujících letech (do r. 1938) bylo v Božanově evidováno celkem 38 drobných živností. Na přelomu let 1913 a 1914 byla do obce zavedena elektřina a v l. 1921 - 1922 byl zřízen obecní vodovod. Dále se v obci nacházely poštovní úřad, pobočka celnice a oddíl finanční stráže, spořitelna a záložna (Reifeisenka), chudobinec a školka. Působily zde spolky místních hasičů, válečných veteránů, myslivců, cvičenců a řada dalších odborových sdružení. V říjnu 1938 byl Božanov spolu s celým Broumovskem územně připojen pod správu německé říše. V květnu 1945 byl znovu navrácen pod správu Československé republiky a dle rozhodnutí vítězných mocností došlo k organizovanému odsunu místního německého obyvatelstva a ke konfiskaci jeho majetku. Obec byla nově osídlena českými přistěhovalci z vnitrozemí. Byla zde ustavena místní správní komise, v r. 1946 místní národní výbor. Zemědělskou činnost původního klášterního statku převzal státní statek Broumov, který zde zřídil výrobní jednotku. Po komunálních volbách 24. 11. 1990 zanikl místní národní výbor a byl zde opět zřízen obecní úřad.

2.1.2 Poloha obce a vnější vztahy

Obec Božanov se rozkládá podél Božanovského potoka pod Broumovskými stěnami, které ji chrání ze západu a dávají podhorský charakter. Nachází se na samé hranici s Polskou republikou - státní hranice odděluje katastr Božanova od území Gminy Radków v Kladském okrese v Dolnoslezském vojvodství. Dominantou obce a okolní krajiny je strmý vrch Koruna (769 m.n.m.) v Broumovských stěnách, který poskytuje rozhled na část Broumovské kotliny, polskou Hejšovinu a Bor a za dobrého počasí i na Jeseníky. Při nejzápadnějším úseku hranice katastru Božanova se nachází hora Božanovský Špičák (773 m.n.m.) s četnými skalními útvary ve vrcholových partiích. V obci je hraniční přechod na turistické stezce, přes který prochází mezinárodní cyklotrasa č. 400, která spojuje broumovské stěny - na české straně, se Stolovými horami na straně polské.

Zdroj: *mapy.cz. Katastrální území obce Božanov.*

Obec Božanov se nachází zhruba 25 km severovýchodně od Náchoda a 7 km jižně od města Broumov, 63 km severovýchodně od Hradce Králové. Příslušnou obcí s rozšířenou působností je město Broumov. Obec patří administrativně pod obec Náchod a náleží ke Královéhradeckému kraji, je členem mikroregionu Broumovsko. Obec je na dohled polským hranicím, je vzdálena přibližně 4 km od města Radków. Správní území má celkovou rozlohu 1922,86 ha. Katastr obce se nachází ve výšce 405 m.n.m. V současnosti má obec 385 obyvatel (k 31. 03. 2022).

V blízkém sousedství Božanova se nachází několik obcí. Severně od obce se nachází město Broumov se 7272 obyvateli. Na sever od obce se nachází obec Martínkovice s 511 obyvateli, kterou obyvatelé a návštěvníci projíždí cestou do Božanova, na sever se nachází Otovice s 346 obyvateli. Přes Polické stěny lze dojít do nedalekého Machova, který náleží k DSO Policko.

Na katastrálním území obce se nenachází žádná silnice I. ani II. třídy. Obcí prochází pouze silnice III. třídy, která ji spojuje s okolními obcemi, konkrétně se jedná o silnici III/3025. Ta se napojuje na silnici 302 z Broumova.

Obec je součástí Dobrovolného svazku obcí Broumovsko, MAS Broumovsko+, Svazu měst a obcí ČR a Euroregionu Glacensis. Tento plán je zpracován v rámci projektu na aktualizaci a realizaci strategických a koncepčních dokumentů, svým vyzněním zapadá do celého rámce a vize rozvoje regionu Broumovsko. Obec Božanov je situována v příhraniční oblasti s Polskem, v Královéhradeckém kraji. Poloha v těsné blízkosti hranice vytváří specifické podmínky pro přeshraniční spolupráci a tato spolupráce je v celém regionu poměrně aktivní – je realizována celá řada projektů, zaměřená převážně na rozvoj cestovního ruchu, budování nových turistických atraktivit a prvků občanské vybavenosti.

2.1.3 Přírodní podmínky

Obec Božanov svým katastrálním územím zasahuje do všech čtyř zón CHKO Broumovsko. Zastavěné území obce se nachází ve třetí zóně CHKO, její okolí je tvořeno převážně plochami luk a polí. Z jihovýchodu k obci přiléhá NPR Broumovské stěny, která je z větší části zalesněná a spadá do první a druhé zóny CHKO. Z hlediska krajiny patří obec Božanov do krajinného celku C, který je tvořen Broumovskou kotlinou a Javořími horami. Prostor obce patří v rámci Broumovské kotliny ke krajinářsky nejcenějším. Krajinný prostor zahrnuje rozsáhlý segment zemědělské krajiny členěné potoky (Křinický, Martínkovický, Božanovský) stékajícími od úpatí Broumovských stěn k jihovýchodu řeky Stěnavy. Vzniká tak pravidelné historické členění kulturní krajiny potočným uspořádáním lánových vsí. Z jihovýchodu k obci přiléhá lokalita s výskytem zvláště chráněných rostlin a živočichů. Tuto lokalitu tvoří hydrofilní a mezofilní trávníky a rašeliniště. Vyskytují se zde např. *Dactylorhiza fuchsii*, *Trollius altissimus*, *Platanthera chlorantha*, *Lilium mahagon*. Na území obce Božanov byl prokázán výskyt čápa černého či kriticky ohrožený druh mihule potoční. V katastrálním území obce Božanov se vyskytují zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a z hlediska zachovalosti krajinného rázu patří toto území v rámci CHKO Broumovsko mezi nejcenější oblasti. Obec Božanov je z hlediska ochrany přírody a krajiny velmi cennou a pestrou oblastí.

2.2 OBYVATELSTVO

V současnosti žije v Božanově celkem 359 obyvatel, z toho 177 mužů a 182 žen. Průměrný věk obyvatel obce je 40,9 let, což je nižší než průměrný věk ČR, který je 42,2 let. V porovnání s jinými obcemi Broumovska řadíme Božanov k populačně mladším, což je dáno tím, že se v obci rodí více dětí než kolik lidí zemře (vyjma roku 2018) a přírůstkem vlivem stěhování obyvatel do obce (včetně mladých rodin s dětmi).

Počet obyvatel od 0 - 14 let je 66, ve věkové kategorii 15 - 64 je to 227 a nakonec obyvatel 65+ je v obci 66.

Stav obyvatel k 31.12.

	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel celkem	360	360	362	347	359
v tom					
podle pohlaví					
muži	183	180	180	176	177
ženy	177	180	182	171	182
v tom					
ve věku (let)					
0-14	65	67	74	65	66
15-64	233	230	228	216	227
65 a více	62	63	60	66	66
Průměrný věk	40,1	40,3	39,8	41,5	40,9

Tabulka 1: Stav obyvatel k 31. 12. 2020.

Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

Pohyb obyvatel

	2016	2017	2018	2019	2020
Živě narození	5	4	5	4	4
Zemřelí	2	3	8	4	3
Přistěhovalí	14	13	11	8	15
Vystěhovalí	17	14	6	23	4
Přírůstek (úbytek)					
přirozený	3	1	-3	-	1
stěhováním	-3	-1	5	-15	11
celkový	-	-	2	-15	12

Tabulka 2: Pohyb obyvatel v obci Božanov v letech 2016-2020.

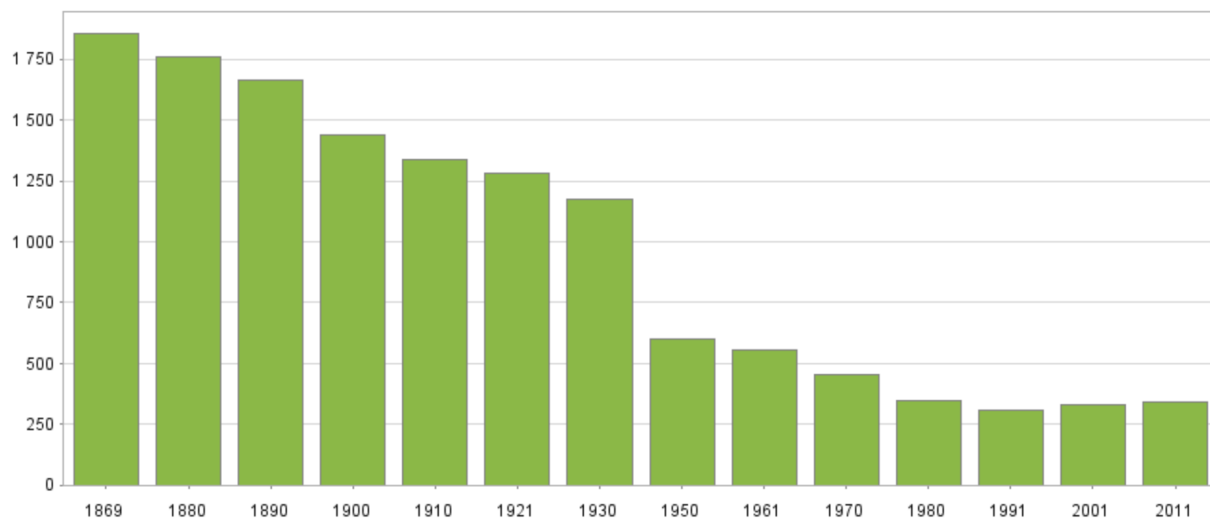
Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

Co se týče vývoje počtu obyvatelstva, vykazoval Božanov v roce 1833 celkem 272 domů a 1660 obyvatel, o desetiletí později v roce 1843 evidoval stejný počet domů, ale více – 1724 – lidí. Navíc tehdy ještě samostatná osada Studená evidovala k roku 1833 – 13 domů a 93 obyvatel, k roku 1843 – 13 domů a 104 obyvatel. Tím patřila

zdejší lokalita nejen mezi početně největší poddanské vesnice broumovského panství (druhá v pořadí za nedalekým Šonovem), ale ze statistického hlediska předčila i některá sídla v kategorii měst (např. Českou Skalici) nebo byla na jejich úrovni (např. Nové Město nad Metují). Obyvatelstvo bylo převážně (cca 95 %) německé národnosti. V říjnu 1938 byl Božanov spolu s celým Broumovskem zabrán Německou říší. V květnu roku 1945 byl znovu navrácen pod správu Československé republiky a dle rozhodnutí vítězných mocností došlo k organizovanému odsunu místního německého obyvatelstva a ke konfiskaci jeho majetku. Počet obyvatel po odsunu vytrvale klesal podobně jako ve všech dalších obcích Broumavska. Obec byla nově osídlena českými přistěhovalci z vnitrozemí. Byla zde ustavena místní správní komise, v roce 1946 místní národní výbor. Zemědělskou činnost původního klášterního statku převzal státní statek Broumov, který zde zřídil výrobní jednotku. Počet obyvatel i domů se ale opět snížil. Po roce 1950 žilo v obci přibližně 550 obyvatel oproti 1200 v roce 1930. Po komunálních volbách 24. 11. 1990 zanikl místní národní výbor a byl zde opět zřízen obecní úřad.

Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869

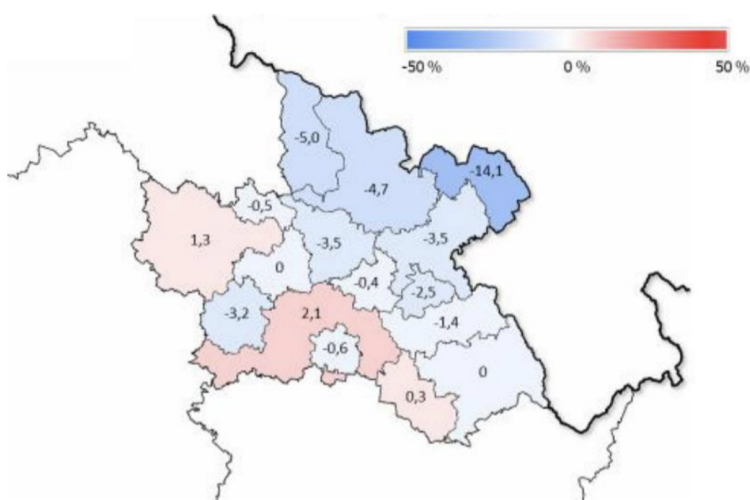
přepočít na územní strukturu 2016

Tabulka 3: Pohyb obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869.

Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

Podle predikce vývoje počtu obyvatel Královéhradeckého kraje, by měl počet obyvatel kraje až do roku 2030 soustavně klesat. Předpokladem je, že na území Broumovska do roku 2030 ubude asi 14,1 % obyvatel oproti současnému stavu. Je otázkou, zda-li se tyto scénáře, předpokládající takto výrazný pokles obyvatelstva, naplní. I vzhledem k situaci s pandemií Covid-19 (2020-2022) se spousta věcí proměnila - týká se to přístupu k práci, vzdělávání, možnostem práce atd.; navíc Broumov kandiduje na titul Evropské hlavní město kultury 2028, je tedy možné očekávat zvrát ve vývoji počtu obyvatel Broumovska. Cílem obce by mělo v každém případě být vytváření takových podmínek, aby mladí lidé měli motivaci zůstat v obci a zakládat rodiny. Stejně tak je nutné myslet na rostoucí skupinu seniorů a jejich kvalitu života a přizpůsobit tomu nabídku služeb a dostupného bydlení. V Královéhradeckém kraji a na Náchodsku byla situace od roku 2002 doposud stabilní a přírůstek byl v rovnováze s úbytkem obyvatelstva.

Obrázek 1: Změna celkového počtu obyvatel v %, 2017-2030

Zdroj: ČSÚ (2014): Prognóza vývoje obyvatelstva města a SO ORP Hradec Králové na období 2018-2050

Vzdělanostní struktura v obci je následující: 74 osob dosáhlo základního vzdělání (včetně neukončeného), 113 osob má střední vzdělání včetně vyučení (bez maturity), 51 osob má úplné střední vzdělání s maturitou, 12 osob má vysokoškolské vzdělání, 1 je evidována jako osoba bez vzdělání. Nižší stav vysokoškolsky vzdělaných je dán mj. vzdáleností nejbližší státní vysoké školy, která se nachází až v Hradci Králové. Tyto jevy jsou pro menší města a obce typické. Lze konstatovat, že se obec Božanov výrazně neodchyluje od průměru jinde. Vzdělanost obyvatel není překážkou pro další rozvoj obce.

2. Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	281	148	133
z toho podle stupně vzdělání			
bez vzdělání	1	1	-
základní včetně neukončeného	74	39	35
střední vč. vyučení (bez maturity)	113	65	48
úplné střední (s maturitou)	51	21	30
nástavbové studium	-	-	-
vyšší odborné vzdělání	-	-	-
vysokoškolské	12	8	4

Tabulka 4: Obyvatelstvo Božanova podle nejvyššího ukončeného vzdělání.

Zdroj: ČSÚ (2021): SLDB 2011.

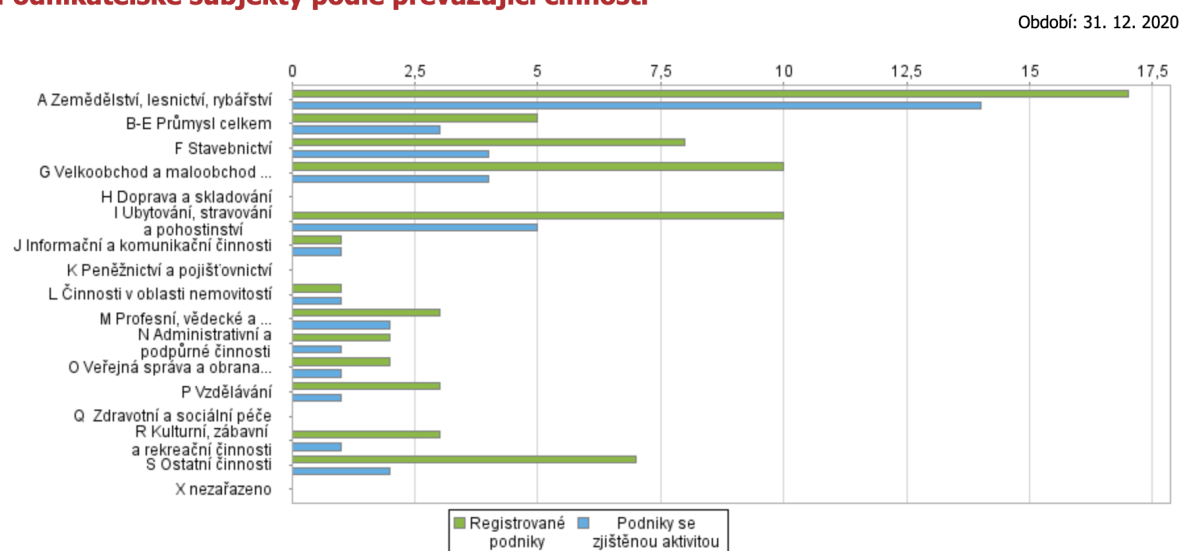
Obec Božanov nemá problémy se sociálně vyloučenými lokalitami, s výskytem sociopatologických jevů, národnostními menšinami, ani se sociálně slabými obyvateli či skupinami obyvatel. Podle posledního SLDB (2011) v obci žije většina obyvatel české národnosti, 8 slovenské, 1 německé a 3 polské.

2.3 EKONOMIKA A SITUACE NA TRHU PRÁCE

Podle údajů z registru ekonomických subjektů bylo v obci Božanov registrováno celkem 75 podnikatelských subjektů (k 31. 12. 2020). Podniků se zjištěnou aktivitou je v obci 41. Z hlediska zaměření ekonomických subjektů tvoří největší část podniky zaměřené na zemědělství, lesnictví a rybářství (14), dále ubytování, stravování a pohostinství (5), velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (4) a stavebnictví (4). Živnostníků je v obci 20, zemědělských podnikatelů 9 a 11 právnických osob.

Graf 1: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti.

Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti

Zdroj: ČSÚ (2021): SLDB 2011

Dle posledního Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2011 bylo ve městě zaevidováno celkem 148 ekonomicky aktivních občanů, z toho 101 byli zaměstnanci, 2 zaměstnavatelé, 10 osob podnikalo, 19 osob bylo nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních bylo celkem 162 - z toho 74 jsou nepracující důchodci, 47 žáci, studenti a učni. V obci se nachází 30 osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou. Míra nezaměstnanosti v okrese Náchod je kolem 3,4 % - nejvyšší v Královéhradeckém kraji. V periferních územích na okrajích administrativních hranic některých ORP jsou obce, kde se podíl nezaměstnaných pohybuje v rozmezí 5-6 (někde i více) %. Jedná se zejména o obce v SO ORP Broumov, kde dochází ke kumulaci různých faktorů, které ovlivňují rozvoj daného území - velikost obce, dopravní dostupnost, struktura obyvatelstva, nabídka pracovních míst a další.

Z obce Božanov v roce 2011 celkově vyjíždělo do zaměstnání či do škol 86 obyvatel, což je kolem 1/4 všech obyvatel obce. Do zaměstnání vyjíždělo 61 osob, což je asi třetina všech ekonomicky aktivních obyvatel v obci. 55 osob dojíždí za prací do jiné obce okresu / 1 do jiného okresu kraje. Mimo Královéhradecký kraj vyjížděly do zaměstnání 4 osoby. 25 osob odjíždí do školy.

9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol

Vyjíždějící celkem		86
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	61
	v tom v rámci obce	1
	do jiné obce okresu	55
	do jiného okresu kraje	1
	do jiného kraje	4
	do zahraničí	-
	vyjíždějící do škol	25
	v tom v rámci obce	-
mimo obec	25	

Kód: PU-SLDB-9/2

Tabulka 5: Vyjíždějící do zaměstnání a škol. Zdroj: ČSÚ (2021): SLDB 2011

Region celkově patří mezi hospodářsky slabé oblasti s útlumem tradičních průmyslových a výrobních odvětví. Hospodářská situace města a tradiční průmyslová odvětví jsou ovlivněna geografickou polohou a tradicí celé oblasti Broumova. Tradiční je zemědělská výroba (přičemž krajina je typická svými zemědělskými statky a usedlostmi) a zpracovatelský průmysl. Pro oblast je typická textilní výroba, která byla v minulosti nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím. I přesto, že v poslední době zažívá textilní průmysl, nejen v České republice, útlum, stále je pro oblast významný a v oblasti působí řada společností, z nichž nejvýznamnější je VEBA a.s. textilní závody.

Podnikatelské subjekty v obci:

Granit Lipnice, s.r.o.

Agram cz, s.r.o.

Michko Group, s.r.o.

Autoservis Martin Jokeš

Jaroslav Adamíra

Tomáš David

a ubytovatelé

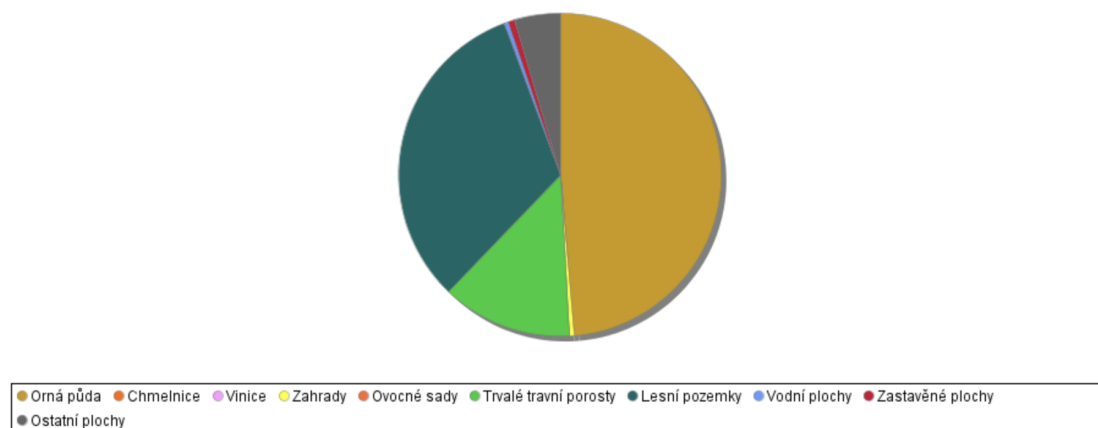
2. 4 VYUŽITÍ PŮDY A ZEMĚDĚLSTVÍ

Rozloha katastrálního území obce Božanov činí 1922,86 ha. Z hlediska využití území tvoří více než polovinu - 1195,50 ha - zemědělská půda. Z celkové výměry zemědělské půdy tvoří většinu orná půda (934,45 ha), trvalý travní porost (251,75 ha) a zahrady (9,30 ha). Celkem 727,35 ha tvoří nezemědělská půda, z toho 618,52 ha lesní pozemky, 8,58 ha vodní plochy. V obci Božanov hospodaří několik drobných zemědělců, kteří se orientují převážně na rostlinnou výrobu a údržbu krajiny. Limitujícím faktorem pro rozšíření a rozvoj jsou nedořešené restituční církevního majetku a neprovedené pozemkové úpravy.

Zastavěné plochy a nádvoří tvoří pouhých 12,27 ha z celkové rozlohy 1922,86 ha obce. To ukazuje na venkovský charakter území s velkým množstvím přírodních ploch a nízkým podílem ploch zastavěných. Území obce je díky vysoké lesnatosti a značnému podílu trvalých travních porostů a orné půdy vyvážené a přispívá k hodnotnému krajinnému rázu.

Druhy pozemků (ha)

[ParDatKr]

Graf 2: Druhy pozemků v obci Božanov k 31. 12. 2020. Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze.

2. 5 CESTOVNÍ RUCH

Atraktivita cestovního ruchu – přírodní, kulturní, turistické cíle

Vzhledem k přírodním úkazům a kulturním památkám je obec Božanov velmi atraktivní pro rozvoj cestovního ruchu. Bezprostřední umístění a sousedství s národní přírodní rezervací Broumovské stěny láká každoročně značné množství turistů, pro tento případ existuje v obci několik parkovacích stanovišť a informačních panelů. Pro turisty je v budově obecního úřadu připraveno mini infocentrum s provozem v jarních a letních měsících. V obci se nachází dvě velká rekreační zařízení, jedno v místní části Studená voda, a druhé nad vodní nádrží Pod Korunou. Rekreační zařízení Pod Korunou je ovšem ve špatném stavebním a technickém stavu. Obě rekreační zařízení jsou provozována hlavně v letní sezóně. Dále je v obci provozovány holandské autokempy Camping Bozanov a Z Potoka, které jsou poměrně hojně využívány turisty obzvláště ze zahraničí a dále existuje dalších 12 individuálních soukromých ubytování.

Vybudování hraničního přechodu a propojení obce se sousední obcí v Polsku Radków, výrazně přispělo k rozvoji turismu. Jedním z nejnavštěvovanějších zařízení turistů obou republik v rámci celého výběžku je rekreační zařízení Zálew na polské straně. Hojně navštěvovanými místy v obci jsou dvě rekreační zařízení: Studená Voda a středisko Pod Korunou, kde se nachází i vodní nádrž Pod Korunou. Tato střediska jsou v nepřetržitém provozu, ale plně vytižené jsou především během letních měsíců, kdy se zde konají dětské tábory, kurzy či soustředění.

Velmi hojně využívanými jsou mezinárodní cykloturistické trasy, v rámci kterých nalezneme další pamětihodnosti a zajímavé úkazy. V budoucnosti obec plánuje jejich rozšíření. Mezi nejznámější z nich patří:

- **trasa č. 4000** – okruh Stěny. Mezinárodní trasa vede přírodními rezervacemi okolo horských hřbetů se skalními útvary a vyhlídkami na obou stranách česko-polské hranice,
- **trasa č. 4001** – Vyhlídková cesta. Částečně sdílí trasu Stěny, vede více terénem v oblasti NPD Broumovské stěny,
- **trasa č. 4002** – Javoří hory. Trasa vede lesními cestami, nabízí krásné výhledy do Broumovské kotliny a na pásmo Broumovských stěn i Javořích hor. Trasa může navazovat na cyklotrasu č. 4020

- **trasa č. 4003** – Pánova cesta. Trasa se dá spojit s trasami 4000 a 4001, z Martínkovic dojedete do Ameriky v Křinicích pod Broumovskými stěnami a pokračujete přes hřeben do obce Suchý důl,
- **trasa č. 4020** – Stolové hory. Nejdelší cyklotrasa regionu spojuje lázeňská města v Polsku s Adršpašsko - teplickými skalami. Trasa dlouhá 126 km, z toho 63 km v Polsku a 63 km v ČR.

Kulturní památky

Významnou kulturní pamětihodností je kostel sv. Máří Magdalény, který je situován ve středu obce. Jedná se o vrcholně bohatě členěnou barokní stavbu, která vznikla z iniciativy broumovského kláštera. Dalšími jedinečnými stavbami v obci jsou statky tzv. broumovského typu, které jsou specifickým znakem oblasti Broumova. V dolní části obce se nachází kaple sv. Marie Lourdské. Podrobný výčet níže.

Kostel svaté Máří Magdalény

Filiální kostel sv. Máří Magdaleny v Božanově u Broumova uzavírá řadu významných sakrálních staveb tzv. skupiny broumovských venkovských kostelů. Tato skupina představuje jedinečný soubor barokních památek spojených se jménem Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Vystavěn byl v letech 1735-1743. Kostel sv. Máří Magdaleny v Božanově je nejnáročnější stavbou broumovské skupiny. Kostelní areál tvoří brána, hřbitovní zeď, kříž a kříž se sochařskou výzdobou. Místo je památkově chráněno od roku 1964.

Socha svatého Jana Nepomuckého

Empírová socha, provedením a vrocením vybočuje z kontextu regionálního pozdně barokního sochařství broumovského regionu. Vznik se datuje k roku 1842, renovována byla roku 1879. Na stranách podstavce se nachází reliéfy světců - čelně vlevo sv. Barbora, čelně vpravo sv. Markéta. Na středovém pilíři čelně se nachází reliéf dopředu hledící Panny Marie s Ježíškem v náručí, u nohou jí po obou stranách klečí dva modlící se andělé. Památkově chráněna je od roku 2007.

Socha panny Marie Immaculaty

Pochází z roku 1781. Jedná se o trojdílnou sochu z místního (božanovského) pískovce. Na čelní straně podstavce je reliéf sv. Josefa. Na římse pilíře je posazená koule, kolem ní omotaný had, na kouli stojí v esovité křivce Panna Marie. V roce 1996 byla přemístěna o cca 50 metrů v rámci parcely č. 51. Původní umístění bylo v těsné blízkosti vozovky pod její úrovní, kde ji ohrožoval silniční provoz. Je památkově chráněna od roku 1964.

Krucifix

Pozdně barokní lidová socha z roku 1788. Doplnující sochařská výzdoba po obou stranách Panny Marie, která byla původně posazená na spodním pilíři, chybí - patrně byla ukradena. Památkově chráněn od roku 2007.

Mariánská studánka s poutní kaplí Panny Marie (z roku 1890) a Křížovou cestou

Statky tzv. broumovského typu

Dům č.p. 263

Venkovský dům klasicistní lidové architektury broumovského typu z 2. poloviny 19. století s téměř autenticky dochovanou dispozicí. Dům obdélného půdorysu s regionálně typickou třídílnou dvoutraktovou dispozicí komorochlévního typu. Památkově chráněno od roku 2011.

Usedlost č.p. 247

Venkovská usedlost. Původní klasicistní zemědělská usedlost broumovského typu z 2. poloviny 19. století až 1. poloviny 20. století. Jednotlivé objekty obklopují dvůr. Usedlost tvoří zděný dům s hospodářskou částí, štítově orientovaný ke komunikaci, výměnek usedlosti situovaný ve spodní části štítovou stěnou kolmo k domu usedlosti, okapovou stěnou paralelně s komunikací a stodola. Stodola je situovaná v horní části dvora paralelně s výměnkem usedlosti. Památkově chráněno od roku 2003.

Zemědělský dvůr č.p. 289 a výklenková kaplička

Dům broumovského typu z roku 1863. Nachází se zde stodola, na protilehlé straně dvora souběžně s obytným traktem a původně klasicistní nástavbou zvýšeného

polopatra z konce 19. století. Součástí stavení je novogotická výklenková kaplička, která se nachází nalevo od vstupu; na čelní straně soklu je německý nápis, v mělké nische socha světice. Venkovní schodiště je pískovcové s podestami, předzahrádka je oplocená nižší kamennou podezdívkou. Od roku 2001 je památkově chráněn celý areál statku.

Usedlost č.p. 227

Jedná se o venkovskou usedlost - dvorcový klasicistní statek broumovského typu sestávající ze tří objektů: obytné budovy, výměnek, hospodářské stodoly adaptované na dílnu. Památkově chráněna je od roku 2006; objekt pochází z 2. poloviny 19., začátku 20. století.

Usedlost č.p. 223

Venkovská usedlost. Klasicistní statek broumovského typu datován do 2. poloviny 19. století a 1. poloviny 20. století. Usedlost je tvořena obytným domem, výměnkem, kůlnou a stodolou. Jednotlivé objekty obklopují dvůr. Součástí usedlosti je obytný dům s hospodářskou částí štítově orientovaný ke komunikaci, paralelně s ním zděný výměnek, kůlna se seníkem a průjezdovou branou do statku situovaná mezi domem a výměnkem štítově kolmo k oběma budovám, paralelně s komunikací ve spodní části dvora. V horní části dvora je situována paralelně s kůlnou zděná a bedněná stodola. Památkově chráněno od roku 1964.

Dům čp. 216

Přízemní zděný dům z roku 1860. Klasicistní lidová architektura broumovského typu. Štítově je dům orientovaný ke komunikaci, přízemní, zděný z cihel a kamene na kamenné podezdívce, zčásti podsklepený. Vedle vstupu do chléva je vsazena pískovcová psí bouda ve tvaru broumovského statku. Památkově chráněno od roku 1964.

Kultura

Obec Božanov žije na svou velikost poměrně rušným kulturním životem. Na pořádání sportovních a kulturních akcí se podílejí vedle obce především zájmové organizace a sdružení působící v obci, jejichž výčet se nachází v kapitole 2.7. (konkrétně 2.7.4. Organizace, sport a spolky). Obec disponuje Obecním domem, který slouží jako zázemí pro pořádání kulturních akcí - nachází se zde taneční sál,

jeviště, šatna pro účinkující i šatna pro veřejnost, kuchyň a sociální zařízení, apartmán a restaurace Na Křížovatce.

V rámci festivalu „Za poklady Broumovska“ se v božanovském kostele sv. Máří Magdaleny každé léto odehrává jedinečný koncert. Další informace se nachází na webových stránkách festivalu <https://www.zapoklady.cz/>

2.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

2.6.1 Zásobování pitnou vodou

Vodovod v celé obci vlastní obec Božanov a provozuje servisní organizace Vodovody a kanalizace Božanov, s.r.o, která je plně ve vlastnictví obce Božanov. Vodovodní infrastruktura postupně prochází od roku 1995 rekonstrukcí.

Vodovod v místní části Studená Voda je původní z roku 1923, stejně jako nezrekonstruovaná část v místní části Božanov. Zdroj pitné vody pro zásobování obce Božanov je pramenní vývěr o využitelné vydatnosti 2 litry/sekundu. Z pramenného vývěru (štol) je plněna akumulace horního vodojemu o obsahu 30 m³, kde dochází k úpravě vody. Poté je pomocí potrubí plněna akumulace spodního vodojemu o obsahu 75 m³ a hlavní řád do místní části Studená Voda. Ze spodního vodojemu je prostřednictvím zásobovacího řádu zásobována místní část Božanov.

2.6.2 Kanalizace a čištění odpadních vod

Kanalizace v obci vlastní obec Božanov, a provozuje servisní organizace Vodovody a kanalizace, s.r.o., plně vlastněná obcí Božanov. Obec provozuje tři skupinové ČOV, dvě v horní části obce a jedna u Domu pro seniory. ČOV byly postaveny v rozmezí let 1998 – 2008. V roce 2010 obdržela obec významné ocenění v soutěži Vesnice roku 2010 - oranžovou stuhu za spolupráci se zemědělským subjektem. Součástí ocenění byla dotace 600 tisíc Kč, která byla obce vyplacena v roce 2011 na projekt Výměna vodovodního řádu a kanalizace v obci Božanov.

2.6.3 Odpadové hospodářství

Obec má systém sběru, třídění a svozu odpadů na území města. V obci se třídí odpad, a to biologický odpad rostlinného původu, elektroodpad, použitý textil, oleje z domácností, směsný komunální odpad, kovové obaly a skleněné obaly na vybraných stanovištích v obci. V domácnostech v systému door-to-door se třídí plastové obaly, papírové a lepenkové obaly a směsný komunální odpad. Mobilním svozem se 2x ročně sváží velkoobjemový odpad a nebezpečný odpad.

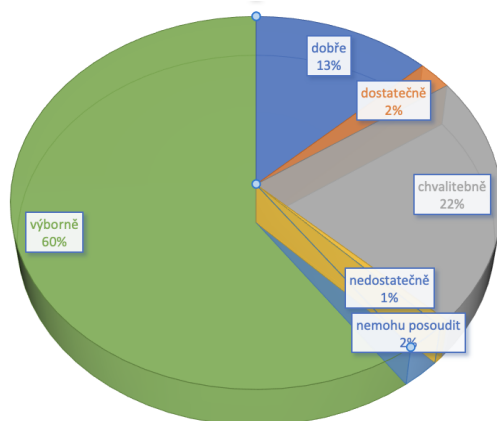
Přehled vybraných komodit komunálních odpadů vyprodukovaných v obci Božanov.					
<i>Uvedeno v tunách.</i>	2017	2018	2019	2020	2021
Směsný komunální odpad	58,82	50,25	60,37	68,04	73,95
Plastové obaly	6,71	8,69	10,19	11,74	11,72
Papírové a lepenkové obaly	3,32	4,98	4,64	6,87	6,83
Skleněné obaly	5,46	10,3	8,85	9,20	11,12
Objemný odpad	4,29	5,89	13,98	11,46	8,91
Finanční dopad na hospodaření obce.					
<i>Uvedeno v Kč.</i>	2017	2018	2019	2020	2021
Náklady na likvidaci odpadů	256 008,05	265 757	301 984,03	405 610,46	376 730,9
Finanční příspěvek na třídění od firmy EKOKOM	59 994	79 662	82 360,00	92 825,50	111 376,6
Příjem z vybraných poplatků za odpad	169 640	173 431	191 074,00	198 537,00	258 804,0
Ztráta – doplatek z rozpočtu obce	26 374,05	12 664	28 550,03	114 247,96	6 550,22

Z výše uvedeného je zřejmé, že množství směsného komunálního odpadu významně pokleslo v roce 2018 po zavedení individuálních nádob na plasty a papír u části obyvatel. Od roku 2019 opět dochází k nárůstu produkce odpadů.

Umístění nádob na třídění odpadů						
V domácnostech systém door-to-door,	Plastové obaly	Papírové a lepenkové obaly	Směsný komunální odpad			
Na stanovištích	Skleněné obaly	Kovové obaly	Oleje z domácností	Použitý textil	Elektroodpad	Bioodpad
Mobilní svoz 2x ročně	Velkoobjemový odpad	Nebezpečný odpad				

Zdroj: Obec Božanov.

Jak hodnotíte nakládání s odpady, třídění a recyklaci?

Obrázek 2: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.6.4 Vytápění

Zásobování teplem a teplou vodou je řešeno převážně z lokálních zdrojů a z domovních kotelen na tuhá paliva nebo elektřinu. Tuhá paliva přinášejí vyšší obsah částic CO₂ do ovzduší a zhoršují jeho kvalitu. Obec by měla dbát na zavedení moderních kotlů a snažit se o ekologičtější formu vytápění, například

prostřednictvím informování obyvatel o aktuálních dotačních výzvách týkajících se kotlíkové dotace.

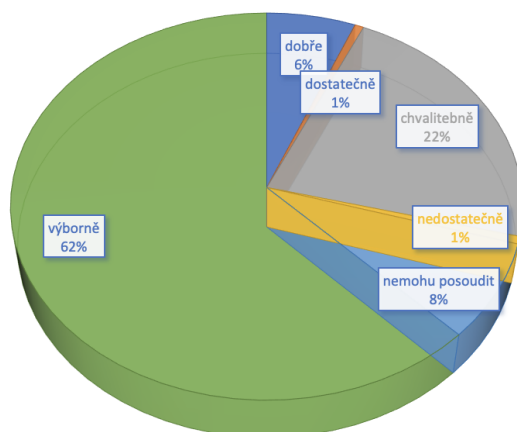
2.6.5 Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení vlastní a provozuje obec. Svítidla jsou umístěna převážně na betonových sloupech ČEZ, v některých případech na ocelových stožárech. V celé obci jsou svítidla moderní konstrukce led-diodové technologie.

2.6.6 Dopravní obslužnost a infrastruktura

Dopravní chod zajišťuje zejména společnost P-transport s.r.o., která dopraví občany obce do nedaleko vzdáleného města za přibližně patnáct minut prostřednictvím linkových autobusů. Celá infrastruktura obce vychází z dané charakteristiky krajiny. Dohromady jako celek tvoří infrastruktura jakousi síť tras pro cykloturisty, pěší turisty a automobily.

Jak hodnotíte dopravní obslužnost v obci?

Obrázek 3: Výsledek dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

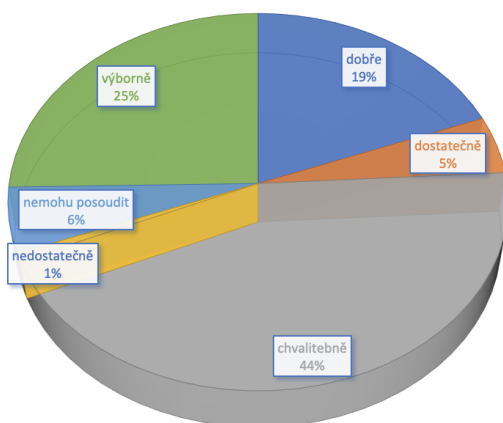
Železniční doprava

Železnice obcí neprochází. Nejbližší vlakové spojení se nachází v nedalekém Broumově.

Místní komunikace

Obec má liniový půdorys, jehož osu formuje protékající Božanovský potok a místní komunikace. Jedná se o silnici č. 3025.

Jak hodnotíte místní komunikace v obci?

Obrázek 4: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7 OBČANSKÁ VYBAVENOST

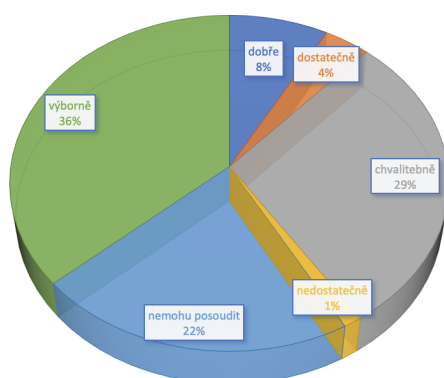
2.7.1 Bydlení

Charakter zástavby v obci je typicky venkovský s prvky převažující německé architektury. Typickou zástavbu tvoří zemědělské usedlosti, rodinné domy a rekreační chalupy.

Obec Božanov má dle Sčítání lidí, domů a bytů (dále jen SLDB) z roku 2011 bytový fond obce tvořen 114 budovami. Z toho bylo 107 rodinných domů a 6 bytových domů a 1 budova z kategorie ostatní budovy. Celkový počet obydlených domů činil 98.

Celkem 5 nemovitostí je ve vlastnictví obce - 1 rodinný a 4 bytové domy. V obci se nachází 30 bytů v bytových domech. V domě č.p. 262 pro mladé rodiny nalezneme čtyři bytové jednotky (= startovací byty). Nájemní smlouvy jsou s mladými rodinami uzavírány na dva roky a v případě potřeby jsou prodlužovány. V obci se nachází také Dům pro seniory (čp. 27). Obec nově připravuje rekonstrukci dům čp. 3, ze kterého vznikne ubytovací zařízení hotelového typu.

Jak hodnotíte možnosti pro výstavbu rodinných domů a kvalitu bydlení?

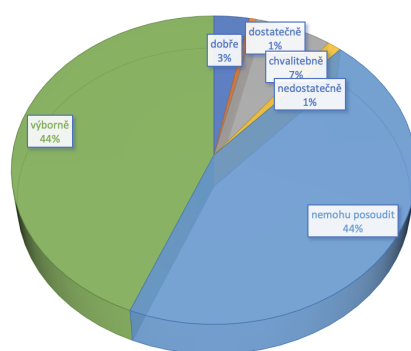

Obrázek 5: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.2 Školství

V obci se nachází Mateřská škola s kapacitou 20 žáků v nově postavené budově, zřizovatelem školky je obec Božanov. V obci se nachází rovněž „B klub dětí a mládeže“, Škola základního vzdělání je nejbližší v sousední obci Martínkovice nebo nejbližším městě Broumov, kde se také nacházejí střední školy (včetně gymnázia Broumov) a učiliště.

Jak hodnotíte kvalitu vzdělávání (MŠ) v obci?

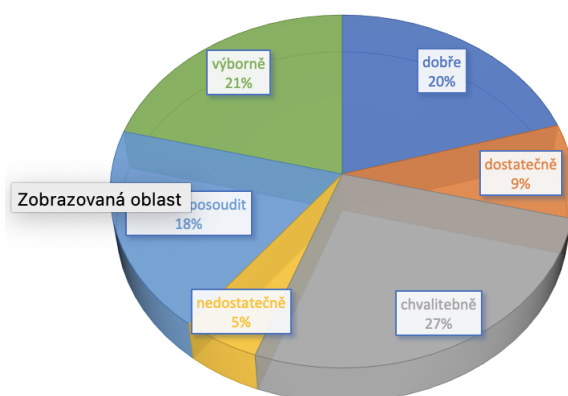

Obrázek 6: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.3 Zdravotnictví

V obci není ordinace lékaře ani žádné jiné lékařské zařízení. Za lékařskou péčí dojíždějí obyvatelé obce do blízkého Broumova, kde jsou dostupné základní ordinace (v rámci polikliniky či soukromé ordinace lékařů) a pohotovosti. Nemocnice v Broumově je vybavena lůžky pro následnou péči a je tu oddělení interny a interní JIP. V Broumově je i výjezdové pracoviště Rychlé záchranné služby. Nejbližší nemocnice je v Náchodě. Stomatologická a pediatrická péče jsou problémem celého Broumovska, chybí lékaři.

Jak hodnotíte dostupnost zdravotní péče?

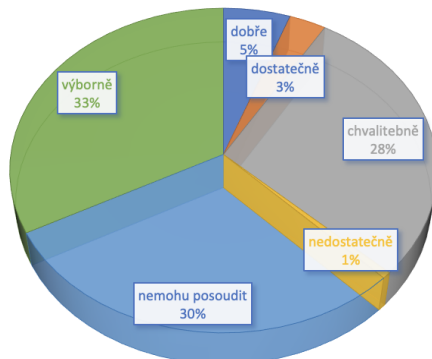
Obrázek 7: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

Sociální péče

V minulosti proběhla v obci výstavba domů pro mladé rodiny a seniory. Dům pro seniory svým nájemníkům nabízí možnost využití terénních sociálních služeb, zajištění obědů a další podpůrné služby, které obec zajišťuje ve spolupráci s

pečovatelskou službou Broumov. Nejbližší sociální zařízení typu pečovatelského domu je umístěno ve městě Broumov vzdáleném 10 km.

Jak hodnotíte dostupnost sociální péče?

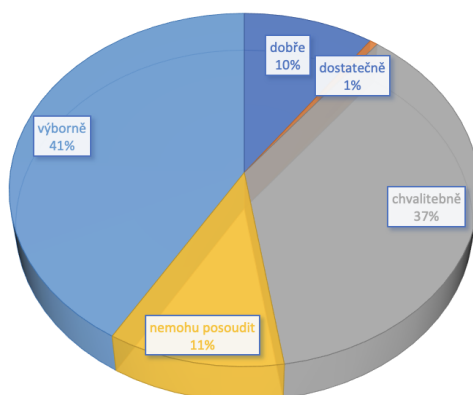

Obrázek 8: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.4 Organizace, sport a spolky

V obci nalezneme víceúčelový sportovní stadion s fotbalovým hřištěm (jehož součástí je aktivní fotbalový oddíl TJ Sokol Božanov). V obci je také několik aktivních spolků, které se věnují, jak sportovním, tak kulturním činnostem. Blízkost Broumovských stěn poskytuje obyvatelům obce dostatek prostoru pro venkovní aktivity (cyklistika, turistika, běžkařská trasa v zimě, horolezectví).

Jak hodnotíte úroveň sportovního vyžití?

Obrázek 9: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

Spolky

SDH Božanov

Sbor dobrovolných hasičů v obci Božanov byl založen v roce 1878. Z té doby se bohužel nedochovaly žádné bližší informace o činnosti hasičů. Po roce 1945 došlo k dosídlení obce českým obyvatelstvem a byla obnovena činnost hasičského sboru v obci. Hasiči byli vždy ve své historii respektovanou a uznávanou organizací, která zajišťovala ochranu obyvatel před ohněm i vodou. SDH Božanov pořádá spoustu kulturně-spoločenských akcí. Jednou z pravidelných akcí sboru je hasičský ples, dětský maškarní karneval a pálení čarodějnic. V roce 2011 se pálení čarodějnic rozšířilo o procházku strašidelným lesem a vyhlášení o nejkrásnější čarodějnici. Spolek každoročně podniká výlety a výpravy po České republice. Sdružení pořádá námětová cvičení, školení hasičů, pravidelné brigády, sběr železa. Pomáhá s obsluhou na akcích, které pořádá obec Božanov a ostatní dobrovolné spolky v obci. V současné době má spolek 32 členů.

TJ Sokol

TJ Sokol je fotbalový oddíl Božanova, momentálně hraje v Okresní soutěži. Domácí fotbalové zápasy navštěvuje několik desítek diváků, někteří jezdí i na zápasy, které se hrají "venku". TJ se snaží mimo svou sportovní činnost zapojit do akcí obce. Sama TJ pořádá každoročně pro děti Dětský den, který se pokaždé nese v jiném duchu (např. řemesla, dopravní prostředky atd.). Organizuje soutěž Poznej pivo, vánoční turnaj ve stolním tenise a tradiční Poslední kop, který se koná před Silvestrem. Má 28 členů.

B Klub

Volnočasový kroužek pro děti předškolního a školního věku. Pořádá výlety, i cyklovýlety, vycházky do přírody, tvoření (malování, vyrábění, vaření), sportovní aktivity (kluziště, horolezecká stěna), na Advent připravují představení apod.

Myslivecký spolek

Myslivecký spolek se podílí na různých akcích a kulturních událostech obce. Na Dětský den tradičně připravuje výstavu trofejí a soutěže pro děti. Zajišťuje přípravu a obsluhu jídel na Den pro obec, v listopadu pořádají Hubertovskou zábavu, koncem roku myslivecký hon a vycházku.

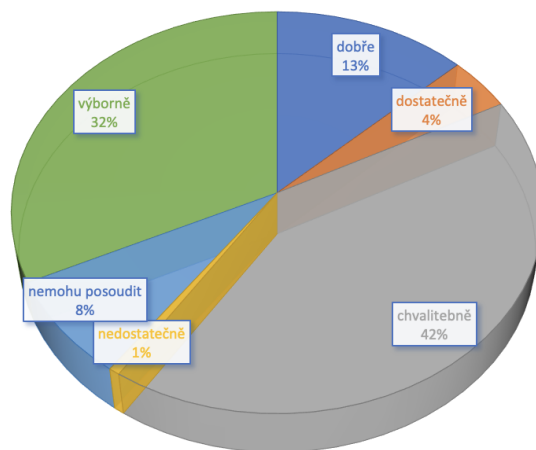
Spolek přátel Božanova

Spolek má jen pár členů, přesto svou činností přispívá ke kulturnímu a společenskému životu v obci. Spolek pořádá oblíbený "Zelák" - soutěž o nejlepší nakládané zelí, která má v obci už více než dvacetiletou tradici. Koná se v sále Obecního domu s hudebním doprovodem (harmoniky). Spolek dále pořádá Turnaj v šipkách - ten se koná každoročně na jaře a přelomu podzimu a zimy. Turnaje se účastní muži i ženy. Spolek se podílí i na akcích obce (např. Den pro obec).

Božanovské čarodějnice

Spolek několika starších dam, které se schází každý týden na odpolední kávu. I tento spolek přispívá aktivně do kulturního života obce. Pořádá soutěž o nejlepší bramborový salát - koná se na Dlouhou noc v místní restauraci. Spolupořádají Den pro obec, aktivně se podílí na organizaci Dětského dne či První adventní neděle a některé členky zasedají v porotě božanovského Zeláku.

Jak hodnotíte úroveň kulturního vyžití v obci?

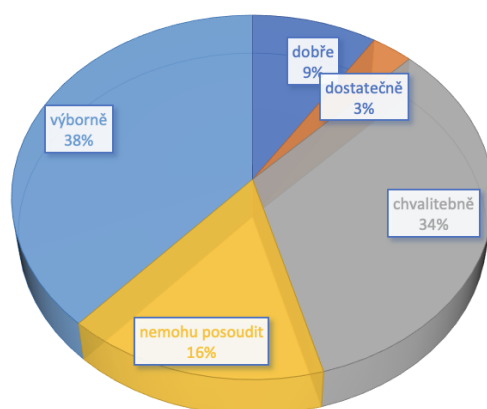
Obrázek 10: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.5 Služby

Základní vybavenost obce je dána možností malé obce, polohou i historickými tradicemi. Obecní úřad obce je situován do středu obce. Obecní úřad poskytuje různorodé služby občanům. Jedná se o možnost kopírování, tisknutí či služby Czech POINT - Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál, který poskytuje

občanům například výpis z katastru nemovitostí, výpis z bodového rejstříku, výpis obchodního rejstříku atd. Obec dále vlastní a provozuje prodejnu potravin, která je otevřena denně (kromě neděle – v letních měsících i v neděli). Jedná se o vedlejší činnost, která kolísá na hraně rentability, případná ztráta je hrazena obcí z jiných hospodářských činností. Důvodem provozování prodejny potravin v obci je zajištění co nejkomplexnějších služeb pro občany obce Božanov. Ve středu obce se nachází jedna restaurace (restaurace Na Křížovatce s kapacitou 25 míst a salonkem s kapacitou 30 míst a zahrádkou) a Obecní dům, v němž se pořádají kulturně společenské akce.

Jak hodnotíte občanskou vybavenost?

Obrázek 11: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

2.7.6 Informační servis obce

Informace jsou předávány tradičním způsobem prostřednictvím obecních vývěsek. Současně jsou obyvatelé informováni prostřednictvím www stránek obce, kde se mohou dozvědět o plánovaných akcích a dění v zastupitelstvu, prohlédnout fotky z jednotlivých akcí apod. V Obci funguje mobilní aplikace V Obraze: nabízí přehled aktualit z webu obce. Občané jsou informováni o nově vložených zprávách a upozorněních, dozvědí se včas informace o pořádaných akcích a mohou si také prohlédnout dokumenty nebo fotografie vyvěšené na úřední desce. V obci vychází také dvakrát až třikrát ročně Božanovský zpravodaj a Elektronický zpravodaj - oba jsou k dispozici na webových stránkách obce.

2.7.7 Správa obce

Obec spravuje své záležitosti v samostatné působnosti. Přitom se řídí zákony a právními předpisy (obecně závaznými vyhláškami) vydanými na základě příslušných zákonů. Obec vykonává státní správu v rozsahu stanoveném zákony v přenesené působnosti. Přitom se řídí zákony, právními předpisy vydanými na základě zákonů, usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů.

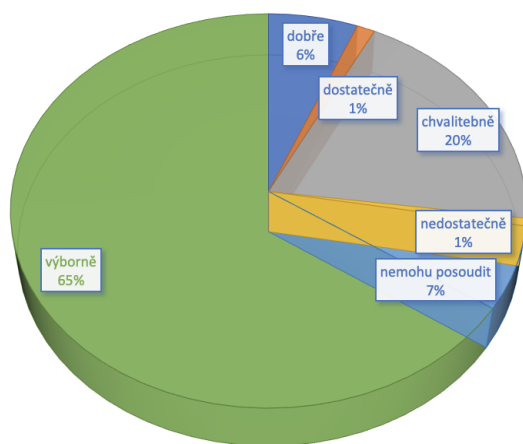
Obec Božanov tvoří základní územní celek vymezený vlastním katastrálním územím. Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Je veřejnoprávní korporací s plnou právní subjektivitou, má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem. Obec leží ve správním obvodu Broumov. Posláním obce je zajištění veřejné správy na svém území, případně výkon státní správy v územním obvodu a za podmínek stanovených zákony. Obec má 8 stálých zaměstnanců, nicméně počet se mění podle sezóny. Obec je členem DSO Broumovsko, MAS Broumovsko+, Euroregionu Glacensis, Společnosti pro destinační management Broumavska, Svazu měst a obcí ČR.

Úřední hodiny pro občany obce jsou v pondělí a středu od 9.00 - 11.30 a 13.00 - 17.00.

Přehled příjmů a výdajů obce Božanov				
§	Název	2019	2020	2021
Třída 1 – daňové příjmy		7 704 939,66	7 176 927,56	8 428 339,60
Třída 2 – nedaňové příjmy		1 249 394,20	1 206 905,00	1 278 207,48
Třída 3 – kapitálové příjmy		1 392 166,00	438 553,00	2 805 967,00
Třída 4 – Přijaté transfery		2 763 754,00	6 097 637,94	3 363 991,30
Příjmy celkem		13 110 253,86	14 920 023,50	15 876 505,38
Rozpočtové výdaje				
Třída 5 – běžné výdaje		6 370 508,43	9 239 242,65	8 054 382,74
Třída 6 – investiční výdaje		4 875 854,82	6 132 239,65	7 209 985,48
Výdaje celkem		11 246 363,25	15 371 482,30	15 264 368,22
Saldo příjmů a výdajů				
Saldo příjmů a výdajů		1 863 890,61	-451 458,80	612 137,16

Přehled příjmů a výdajů obce Božanov 2019-2021. Zdroj: Obec Božanov.

Jak hodnotíte vedení obce?

Obrázek 12: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

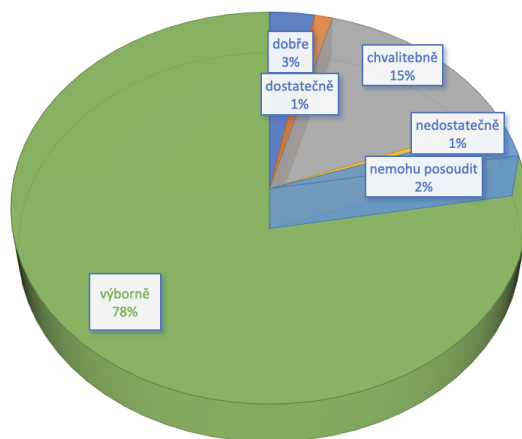
2.8 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

CHKO Broumovsko

Obec Božanov leží na území chráněné krajinné oblasti Broumovsko. Broumovský výběžek ve východních Čechách, ohraničený věncem hor Javořích, Stolových a Jestřebích, je malebná krajina s ostrůvky divoké přírody, známá především svými rozsáhlými skalními městy a unikátní církevní a lidovou architekturou. Staleté osídlení a hospodaření dalo vzniknout ekologicky a esteticky cenné oblasti, jedinečné v rámci celé naší země. Mozaika lesů a zemědělských pozemků, doplněná menšími sídly a liniemi stromořadí, remízky a drobnými stavbami, je protkaná sítí potoků a ozdobená skupinami skal a tajemnými skalními městy. Jako strážci se nad ní tyčí stolové hory Ostaš, Bor, Broumovské stěny a polská Hejšovina.

Adršpašsko-teplické skály a Broumovské stěny, první proslulé rozsáhlým skalním městem, druhé podivuhodnými skalními útvary, jsou nejcennějšími částmi zdejší přírody, kde na specifický pískovcový reliéf a s ním související inverzní klima, jsou vázány vzácné druhy květeny a zvířeny. Zdaleka však nejsou jedinými přírodními klenoty v oblasti: na stovkách lokalit je zaznamenán výskyt vzácných a zranitelných druhů, rozmanitých biotopů a zajímavých výtvorů neživé přírody. Význam některých lokalit se odráží v jejich vyhlášení za maloplošná zvláště chráněná území a lokality soustavy Natura 2000.

Jak hodnotíte přírodní prostředí v okolí obce?

Obrázek 13: Výsledky dotazníkového šetření mezi občany. Zdroj: Vlastní zpracování.

CHKO Broumovsko bylo vyhlášeno v roce 1991, má celkovou rozlohu 410 km² a jeho součástí jsou 2 národní přírodní rezervace, 1 národní přírodní památka, 3 přírodní rezervace a 5 přírodních památek. V působnosti Správy CHKO Broumovsko je i národní přírodní památka Babiččino údolí. Na území CHKO Broumovsko je vyhlášeno 8 evropsky významných lokalit a ptačí oblast.

Území je rozděleno do čtyř zón ochrany přírody. Nejcennější je území I. zóny, která zahrnuje zejména přírodní ekosystémy pískovcových skalních oblastí i dochované zbytky přírodě blízkých lesů na těžko přístupných lokalitách a údolní nivy s větší biologickou rozmanitostí. Tvoří přibližně desetinu celkové plochy CHKO.

II. zóna CHKO (zabírá 14% území CHKO) zahrnuje lesy s různou, někdy značně změněnou druhovou skladbou, od starších, kvalitních listnatých a smíšených porostů až po čistě jehličnaté monokultury. Porosty jsou většinou stejnověké. Na zemědělské půdě tvoří II.zónu polokulturní až kulturní travinné porosty.

Největší část, více než tři čtvrtiny území zaujímají III. a IV. zóna. Jsou tvořeny zemědělskými pozemky a lesy s různou druhovou skladbou, vesměs jehličnaté, ale občas i velmi kvalitní smíšené a listnaté porosty menšího rozsahu, které nelze zahrnout do II. zóny a sídelními útvary. Lesy ve IV. zóně jsou menšího rozsahu, obklopené rozsáhlými plochami zemědělské půdy. IV. zóna je vymezena v prostoru

Broumovské kotliny, nový návrh zonace počítá s jejím podstatným zmenšením. Nově by však měla zahrnout i některé sídelní útvary, které jsou nyní součástí III. zóny.

V roce 2103 byl veřejně projednán a schválen Plán péče o CHKO Broumovsko platný do roku 2022. Tento dokument je hlavním odborným podkladem pro rozhodování Správy CHKO. Jsou v něm stanoveny cíle ochrany přírody a nástroje k jejich dosažení. Rovněž všechna maloplošná chráněná území v CHKO mají své plány péče.

Ke zlepšení stavu chráněného území využívá Správa dotační programy Ministerstva životního prostředí. Kosení luk, výsadby stromořadí a solitérních dřevin, zvyšování podílu buku a jedle v lesích, péče o památné stromy, ostraha hnízd sokola a opatření na ochranu obojživelníků při jarním tahu podporuje Program péče o krajinu. Zakládání nových vodních ploch a obnovu mokřadů a přírodního charakteru toků umožňuje Program revitalizace říčních systémů.

Živou pamětí krajiny jsou památné stromy. V CHKO požívá ochrany institutu památného stromu 20 výjimečných stromů. U každého je umístěn panel s informacemi o jeho druhu, rozměrech, stáří a ošetřování, někdy i pověst spojená se stromem.

Výskyt některých druhů rostlin, živočichů nebo přírodních stanovišť je v CHKO významný i z celoevropského hlediska. Ptačí oblast evropské soustavy chráněných území Natura 2000 byla vyhlášena v lednu 2005 pro ochranu sokola stěhovavého a výra velkého. Zahrnuje všechny významné pískovcové celky na Broumovsku, které jsou pro tyto druhy ideálním životním prostředím. Pro ochranu mihule potoční jsou na národní seznam evropsky významných lokalit zařazeny části toků Metuje a Dřevíče. Pro svůj výskyt vzácných biotopů byly na tento seznam zařazeny také Adršpašsko-Teplické skály, Broumovské stěny a dosud nechráněná lokalita Žaltman.

Národní přírodní rezervace Broumovské stěny

Národní přírodní rezervace Broumovské stěny (pol. Broumowskie Ściany) byla vyhlášena v roce 1956 na rozloze 638 ha k ochraně krajinářsky významného nesouměrného hřbetu (kuesta) Broumovských stěn s řadou skalních měst. Nalézá se asi 4 km západně od města Broumov v okrese Náchod.

Broumovské stěny z kvádrových pískovců středního turonu tvoří přirozenou hranici mezi Polickem a samotnou Broumovskou kotlinou. V závislosti na úklonu vrstev jsou svahy směrem do Polické pánve mírné, zato k severovýchodu do rovinaté Broumovské kotliny spadá hřeben stěnami.

Severní polovina Broumovských stěn se jeví jako jednoduchý a úzký asymetrický hřbet (typická kuesta), který od výrazného Honského Špičáku (652 m.n.m.) přechází na jihovýchodě přes Strážnou horu (688 m.n.m.) a Loučnou horu (647 m. n.m.) do mírné ploché sníženiny u obce Slavný. V průběhu celého hřbetu jsou v nejvyšších částech kolmé a převislé skalní stěny, v některých partiích až 50 m vysoké (Strážní hora, Hvězda, Supí hnízdo aj.). Mírně ukloněné svahy k jihozápadu jsou členěné několika hlubokými a dlouhými skalními kaňony. Nejznámější z nich je Kovářova rokle. V blokových akumulacích se nacházejí pseudokrasové jeskyně, protékané podzemním tokem (suťové jeskyně). Podobný ráz mají i některé další dlouhé rokly (Hruškova, Hájkova apod.), které rovněž odvodňují jihozápadní svahy Broumovských stěn směrem na řeku Metuji.

Severní polovina Broumovských stěn se jeví jako jednoduchý a úzký asymetrický hřbet (typická kuesta), který od výrazného Honského Špičáku (652 m.n.m.) přechází na jihovýchodě přes Strážnou horu (688 m.n.m.) a Loučnou horu (647 m. n.m.) do mírné ploché sníženiny u obce Slavný. V průběhu celého hřbetu jsou v nejvyšších částech kolmé a převislé skalní stěny, v některých partiích až 50 m vysoké (Strážní hora, Hvězda, Supí hnízdo aj.). Mírně ukloněné svahy k jihozápadu jsou členěné několika hlubokými a dlouhými skalními kaňony. Nejznámější z nich je Kovářova rokle. V blokových akumulacích se nacházejí pseudokrasové jeskyně, protékané podzemním tokem (suťové jeskyně). Podobný ráz mají i některé další dlouhé rokly (Hruškova, Hájkova apod.), které rovněž odvodňují jihozápadní svahy Broumovských stěn směrem na řeku Metuji.

I severovýchodní svahy jsou členěné skalními roklemi se stejně divokou modelací, ty však vzhledem k prudkým svahům tohoto úbočí mají jen krátký průběh. V jejich dnech, zahlcených mocnými blokovými sutěmi, se nacházejí podzemní systémy pseudokrasových suťových jeskyní, z nichž jeskyně "Pod Luciferem" je svou délkou 395 m nejdelší a nejrozsáhlejší jeskyní v Broumovských stěnách. Jižní polovina Broumovských stěn od obce Slavný až po sedlo Machovský kříž na jihovýchodě nabývá složitější morfologii. Vlivem zvětšené frekvence tektonických poruch má

zde terén podobu rozsáhlých pískovcových strukturních plošin s výrazným uplatněním pseudokrasového reliéfu. Na jihovýchodě je to plošina Signálu (708 m. n. m.), příkře spadající do údolí Židovky a k zdrojnicím Bělského potoka. Okraje i povrch plošiny jsou modelovány pestrými tvary selektivního zvětrávání pískovců i svahovými gravitačními pohyby a jsou rozčleněny roklími a soutěskami i do menších skalních měst.

Plošina Božanovského Špičáku (773 m.n.m.) je nejvyšší částí celých Broumovských stěn. Má rovněž velmi bohatou a pestrou pseudokrasovou modelaci s uplatněním selektivního zvětrávání a gravitačních procesů. Je také známá výskytem velkého počtu tzv. skalních hřibů, dále i skalních mís a různých typů škrapů. Poslední strukturní plošinou Broumovských stěn je pískovcové plató mezi vrcholy Velké kupy (708 m.n.m.) a Koruny (769 m.n.m.). Plošina výrazně vystupuje příkrými a vysokými srázy nad plochou Broumovskou kotlinou, opět s pestrou pseudokrasovou modelací. Poslední strukturní plošinou Broumovských stěn je pískovcové plató mezi vrcholy Velké kupy (708 m.n.m.) a Koruny (769 m. n.m.). Členitá morfolgie především okrajů těchto strukturních plošin podmiňuje i početný výskyt podzemních prostor jeskynního až propastovitého charakteru.

Česká část Stolových hor, která je zařazena v NPR Broumovské stěny, se nachází jihovýchodně od Machovského sedla. Geologicky a geomorfologicky je pokračováním Broumovských stěn. Polská část Stolových hor navazuje na Broumovské stěny a je součástí NP Stolové hory. Nejvyšším vrcholem polské části je Velká Hejšovina (Szczeliniec Wielki).

Nejzajímavější partie Broumovských stěn jsou zpřístupněné hustou sítí turistických značených cest a stezek, které umožňují poměrně pohodlný průchod jinak těžko prostupného terénu. Četné vyhlídkové vrcholy (Hvězda, Supí koš, Koruna, Ruprechtický Špičák, Božanovský Špičák a další) poskytují výhledy nejen na blízký skalní terén a další okolí Policka a Broumova, ale i k dalekým obzorům s charakteristickou konturou hřebenů Krkonoš, Sovích hor, Orlických a Bystřických hor a přes polskou Kladskou kotlinu až po vzdálený Králický Sněžník a Jeseníky.

Nejvíce navštěvovanou partií Broumovských stěn je Hvězda (671 m.n.m.), která je i velkou křižovatkou turistických cest. Přitažlivostí tohoto místa je nejen výhled do Broumovské kotliny s pohraničními horami v pozadí, ale také známá barokní kaple, postavená v letech 1732–33 podle plánů K. I. Dientzenhofera a oblíbená turistická

chata, která je postavená ve švýcarském slohu.

V těsné blízkosti Broumovských stěn u obce Suchý Důl mělo docházet v letech 1892-1895 ke 23 zjevením Panny Marie Suchodolské, tehdy čtrnáctileté Kristině Ringlové. Církev dodnes tyto události neuznala. Rezervací prochází rozvodí mezi Severním mořem a Baltským mořem. Geopark Broumovsko nese statut Národního geopark.

2.9 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je dnes již standardní analytickou metodou nejen regionálního rozvoje, jejíž podstatou je odhalení a současně vzájemné porovnávání vnitřních silných a slabých stránek a vnějších podmínek působících na obec. Jedná se o analýzu hlavních tendencí současného a budoucího vývoje obce.

SWOT, což je zkratka z anglických slov:

- **S = STRENGTHS** – silné stránky, přednosti, výhody: CO JE NA NÁS DOBRÉ
- **W = WEAKNESSES** – slabé stránky, nedostatky, slabiny: CO NÁS OHROŽUJE
- **O = OPPORTUNITIES** – příležitosti, možnosti: JAKÉ MÁME MOŽNOSTI
- **T = THREATS** – hrozby, nežádoucí ohrožení: CO NÁS MŮŽE OHROŽOVAT

Smysl SWOT analýzy spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování (nebo alespoň omezování) stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností, a naopak se omezuje dopad pojmenovaných hrozeb.

Výsledky SWOT analýzy slouží jako základ pro další analyzování obce, vymezení problémových oblastí a zaměření rozvojového plánu obce.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Služby (obchod, hospoda, školka, pošta, domov seniorů) ❖ Vedení obce a obecní zaměstnanci ❖ Bohatý kulturní a spolkový život v obci (spolky, kulturní dům) ❖ Dobrá dopravní dostupnost ❖ Čisté a krásné životní prostředí ❖ Turisticky atraktivní oblast ❖ Blízkost hraničního přechodu (PL) ❖ Fungující technická infrastruktura ❖ Možnosti sportovního využití (fotbalové hřiště, víceúčelové hřiště) ❖ Aktivní fotbalisté v obci / setkávání obyvatel ❖ Střed obce (náves) - prostor pro setkávání ❖ Možnosti bydlení (obecní byty, stavební parcely) ❖ Do obce se stěhují mladí lidé ❖ Odpočinková zóna v obci (rybníky) ❖ Kvalitní zdroj pitné vody ❖ Stojan a nabíječka na elektrokola v obci 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Přístup ke krajině a půdě ❖ Absence pozemkových úprav ❖ Nedobudovaná kanalizační síť ❖ Stav křížové cesty u obecní kaple ❖ Pouze jedna cesta propojující Božanov s okolními obcemi ❖ Chybějící hrací plocha pro děti ❖ Nutná oprava hřbitovní zdi ❖ Chybí větší zázemí pro technické služby ❖ Nedostatek parkovacích míst pro turisty ❖ Stav sběrných hnízd + absence odpadkových košů v některých částech obce ❖ Špatný stav mostů ❖ Nezabezpečená cesta ke školce ❖ Zanedbaný stav "Pionýrského tábora", tj. rekreační zařízení O.S. pracovníků v zemědělství ❖ Nedostatečné dodržování obecních vyhlášek + slabá informovanost obyvatel obce ❖ Nedostatečná kapacita lékařů (zubař, pediatr, obvodní lékař) ❖ Nevyhovující technický stav komunikace (šíře) ❖ Nedodržování dopravních předpisů

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Využití finanční podpory z fondů EU a národních programů k rozvoji obce ❖ Přeshraniční spolupráce s PL ❖ Příliv obyvatelstva - nové možnosti díky home office ❖ Kvalitnější internetové pokrytí (CETIN) ❖ Větší zapojení občanů (i nově přistěhovalých) do kulturních a společenských aktivit ❖ Motivace obyvatel k větší aktivitě v obci ❖ Rozvoj turistických atraktivit a infrastruktury při zachování vesnického rázu života pro starousedlíky ❖ Podpora lokální ekonomiky ❖ Třídění odpadů na sportovních a kulturních akcích ❖ Oprava cesty kolem hřiště ❖ Zklidnění dopravy v obci ❖ Rozvoj ekologického zemědělství ❖ Udržitelný rozvoj turistického ruchu v obci ❖ Nové naučné stezky 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Daňové příjmy obce - ekonomická hrozba ❖ Ztráta samosprávy v obci ❖ Overturismus ❖ Stárnutí obyvatelstva ❖ Nezájem a pasivita občanů ve vztahu k obecním záležitostem ❖ Dezinformace / Fake news ❖ Nevyřešení odpadového hospodářství ❖ Nedostatek vody včetně zdrojů ❖ Odchod lidí kvůli pracovním příležitostem ❖ Nebezpečný střed obce - rychlá a ohrožující jízda ❖ Výstavba velkokapacitních ubytovacích zařízení ❖ Příliš velká ochrana predátorů

VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

Obec Božanov byla podpořena v rámci Operačního programu Zaměstnanost, k realizaci projektu "DSO Broumovsko – profesionalizace veřejné správy a zpracování strategických a koncepčních dokumentů". Tento projekt je mimo jiné zaměřen na tvorbu strategických a koncepčních dokumentů jednotlivých členských obcí DSO Broumovsko. Dokumenty zpracovalo DSO Broumovsko.

Pro co nejširší pohled na problematiku každé obce a zpracování kvalitních strategických a koncepčních dokumentů byl kladen důraz na zapojení významných aktérů obce do pracovní skupiny, která formovala vizi a strategii rozvoje obce v horizontu deseti let. Široká veřejnost byla zapojena formou dotazníkového šetření. Hlavním účelem dotazování bylo zjištění názorů a postřehů místních občanů. Občané odevzdávali vyplněné tištěné dotazníky v úředních dnech na obecním úřadě, případně je vkládali do schránky obecního úřadu, případně si je vybíral sám starosta.

Návrhová část byla prodiskutována na třech setkáních pracovní skupiny, které se uskutečnily v průběhu realizace strategického plánu obce v době od roku 2020 do roku 2022.

3 NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část vychází z poznatků analytické části a SWOT analýzy. Reflektuje témata, která jsou pro další rozvoj obce stěžejní. Návrhová část postupuje od obecných cílů ke konkrétním aktivitám.

STRATEGICKÁ VIZE

Dlouhodobá vize určuje představu o budoucnosti obce, vyjadřuje, jak se bude obec rozvíjet a měnit. Strategická vize vychází z poznatků analytické části a z nápadů pracovní skupiny. Realizace strategických cílů napomůže k naplnění této vize a zajistí tak kvalitní životní prostor pro obyvatele Božanova.

Vize obce Božanov

Obec Božanov bude v roce 2032 kvalitním místem pro život občanů s nabídkou pestrého společenského života. Obec bude atraktivním místem s možností rozvoje udržitelného cestovního ruchu při zachování hodnot kulturního a přírodního dědictví.

STRATEGICKÉ CÍLE

Strategické cíle představují výsledný stav, kterého by mělo být dosaženo v horizontu platnosti dokumentu.

Obec Božanov si stanovila strategické cíle, kterých chce dosáhnout do roku 2032, cíle jsou tedy definovány na období 10 let. Strategické cíle vychází z

potřeb občanů obce a definovaných problémů v analytické části. Strategické cíle vychází také z vize obce Božanov. Strategické cíle vyjadřují žádoucí stav, kterého by mělo být do roku 2032 dosaženo.

VIZE:

CÍL 1: KVALITA SLUŽEB A BYDLENÍ

CÍL 2: INFRASTRUKTURA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A KULTURNĚ SPOLEČENSKÝ ŽIVOT

CÍL 1: KVALITA SLUŽEB A BYDLENÍ

Priorita 1.A: Kvalita služeb v obci	
<i>Specifický cíl: Zajištění základních služeb pro občany</i>	
Opatření 1.A.1:	Zachování a rozvoj služeb v obci
Priorita 1.B: Trvalé bydlení v obci	
<i>Specifický cíl: Motivovat občany obce k trvalému bydlení</i>	
Opatření 1.B.1:	Podpora trvalého bydlení v obci
Priorita 1.C: Veřejná prostranství v obci	
<i>Specifický cíl: Zkvalitňování veřejných prostranství v obci</i>	
Opatření 1.C.1:	Úprava veřejných prostranství

CÍL 2: INFRASTRUKTURA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Priorita 2.A: Turistická infrastruktura	
Specifický cíl: Podpora rozvoje turistických atraktivit	
Opatření 2.A.1:	Rozvoj udržitelného turismu
Priorita 2.B: Péče o životní prostředí	
Specifický cíl: Eliminovat negativní dopady na životní prostředí	
Opatření 2.B.1:	Péče o vodní plochy
Opatření 2.B.2:	Péče o půdu
Opatření 2.B.3:	Energetická soběstačnost v obci
Priorita 2.C: Technická infrastruktura	
Specifický cíl: Rozvoj infrastruktury obce	
Opatření 2.C.1:	Modernizace a rozvoj sítí technické infrastruktury
Opatření 2.C.2:	Místní komunikace a účelové cesty

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A KULTURNĚ SPOLEČENSKÝ ŽIVOT

Priorita 3.A: Spolky a spolková činnost	
Specifický cíl: Podpora činnosti místních spolků a sdružení	
Opatření 3.A.1:	Zachování místních spolků a sdružení
Opatření 3.A.2:	Zachování a rozvoj kulturních a sportovních akcí
Priorita 3.B: Podpora volnočasových aktivit	
Specifický cíl: Zajistit kvalitní volnočasové a sportovní vyžití	
Opatření 3.B.1:	Rozvoj a využití sportovních zařízení

4 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Účelem implementace je zajistit úspěšné zavedení strategického plánu do praxe řízení obce.

Strategický rozvojový plán byl sestaven v souladu s cíli následujících strategických dokumentů:

- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2021+
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje místní akční skupiny Broumovsko pro období 2021-2027

OPATŘENÍ A AKTIVITY

*Opatření a aktivity formulují konkrétní přístup k řešení strategických cílů.
Opatření budou naplněna realizací konkrétních rozvojových aktivit.*

CÍL 1: KVALITA SLUŽEB A BYDLENÍ

Priorita 1.A: Kvalita služeb v obci

⇒ Opatření 1.A.1: Zachování a rozvoj služeb v obci

Aktivita		1.A.1.1: Zachování služeb v obci
Popis aktivity	Zachování stávajících služeb v obci - především poštovních služeb v obci v rámci činnosti obecního úřadu, udržení prodejny smíšeného zboží a restaurace v obci formou vytváření vhodných podmínek pro podnikání.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá	

Aktivita		1.A.1.2: Zachování předškolních zařízení
Popis aktivity	V obci stojí multifunkční dům s mateřskou školou - cílem aktivity je udržet kvalitu a dále rozvíjet a modernizovat prostor i formou zkvalitňování výukových prostor včetně vybavení.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá	

Aktivita		1.A.1.3: Rozvoj zdravotních a sociálních služeb
Popis aktivity	Podpora zdravotnictví a rozvoje dalších základních služeb pro občany. Rozvoj sociálních služeb (i terénních) pro občany - zejména seniory a rodiče s dětmi.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	

Priorita 1.B: Trvalé bydlení v obci

⇒ Opatření 1.B.1: Podpora trvalého bydlení v obci

Aktivita		1.B.1.1: Podpora trvalého bydlení v obci
Popis aktivity	V obci je velký zájem o nákup pozemků, cílem aktivity je vhodnými nástroji motivovat nově příchozí obyvatele k trvalému bydlení. Cílem je také disponovat dostatkem dostupného bydlení pro občany obce včetně související infrastruktury.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	

Priorita 1.C: Veřejná prostranství v obci

⇒ Opatření 1.C.1: Úprava veřejných prostranství

Aktivita	1.C.1.1: Klidová zóna
Popis aktivity	Dokončení klidové zóny včetně jejího okolí - vybudování nových prvků. Cílem je mít v obci místo, kde se mohou lidé setkávat a trávit společně čas (např. matky s dětmi, senioři).
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá

Aktivita	1.C.1.2: Údržba zeleně v obci
Popis aktivity	Systematicky pečovat o veřejnou zeleň a udržovat čistotu obce. Průběžná obnova vhodné techniky pro TS obce.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá

Aktivita	1.C.1.3: Modernizace, údržba a doplnění mobiliáře obce
Popis aktivity	Zlepšení vzhledu obce (údržba laviček, košů, stojanů na kola - moderní a kvalitní obecní mobiliář).
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá

CÍL 2: INFRASTRUKTURA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Priorita 2.A: Turistická infrastruktura

⇒ Opatření 2.A.1: Rozvoj udržitelného turismu

Aktivita	2.A.1.1: Turistická infrastruktura
Popis aktivity	Rozšířit turistické informační značení a nabídku informačního značení. Součástí aktivity je i vybudování naučných stezek včetně cedulí. Rozšíření nabídky propagačních materiálů, další propagace skrze webové stránky obce a podpora mini informačního centra na obecním úřadě obce.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.A.1.2: Zřízení muzea Broumovských statků
Popis aktivity	Statky Broumovského typu jsou specifikem oblasti Broumovska. Obec již delší dobu zvažuje vybudování muzea, které by návštěvníkům zprostředkovalo pohled do historie i současnosti statků Broumovska.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.A.1.3: Cyklostezka pod stěnami
Popis aktivity	Vybudovat cyklostezku pod stěnami k Chatě pod Korunou.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.A.1.4: Řešení parkovacích ploch
Popis aktivity	V případě dalšího rozvoje turismu v obci nebude nynější kapacita parkovacích ploch dostačující, jedná se zejména o letní období v době hlavní turistické sezóny. Možností je vybudování nového parkoviště. Obec uvažuje o vybudování záchytné parkoviště pro karavany vzhledem k rozšiřující se oblibě tohoto typu cestování na Broumovsku.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	Není stanoveno, závisí na dostupnosti rozvojových ploch v obci
Odhad rozpočtu aktivity	- - -

Aktivita	2.A.1.5: Ubytování hotelového typu
Popis aktivity	Nabízí se využití budovy č.p. 3 k rekonstrukci na ubytování hotelového typu v obci. Záměrem je mít v obci k dispozici prostor, který nabídne komfort hotelu a rozšíří tak nabídku ubytovacích služeb.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Probíhá

Priorita 2.B: Péče o životní prostředí

⇒ Opatření 2.B.1: Péče o vodní plochy

Aktivita	2.B.1.1: Péče o vodu v krajině
Popis aktivity	Další péče o vodní plochy v obci (nádrž Pod Korunou a rybník pod Červenou skálou) a případné rozšiřování. Cílem je zvýšit zádrž vody v krajině z důvodu sucha a klimatických změn.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby

⇒ **Opatření 2.B.2: Péče o půdu**

Aktivita	2.B.2.1: Ochrana půdy před erozí
Popis aktivity	Spolupracovat se zemědělci i s CHKO při ochraně půdního fondu. Vysazování zelených pásů, alejí, remízů, solitérních dřevin i liniové zeleně. Zalesnit vhodnými dřevinami pro smíšené lesy nebo pozemky pro jinou zemědělskou činnost. Podpora ekologického zemědělství.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby

⇒ **Opatření 2.B.3: Energetická soběstačnost v obci**

Aktivita	2.B.3.1: Energetická soběstačnost
Popis aktivity	Budování a posilování energetické soběstačnosti obce do následujících let. Školení, vzdělávání, spolupráce s obcemi, které se vydaly podobnou cestou. Přenos know how a příklady dobré praxe.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby

Priorita 2.C: Technická infrastruktura

⇒ Opatření 2.C.1: Modernizace a rozvoj sítí technické infrastruktury

Aktivita		2.C.1.1: Rekonstrukce mostů v majetku obce
Popis aktivity	Na základě generelu mostní sítě DSO Broumovska nechat opravit mosty v majetku obce.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Záměr	

Aktivita		2.C.1.2: Postupná obnova infrastruktury vodovodního řadu
Popis aktivity	Dokončit výměnu hlavního vodovodního řadu včetně rekonstrukce vodojemů. Posílení zdroje pitné vody.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Záměr	

Aktivita		2.C.1.3: Splašková kanalizace
Popis aktivity	Dokončení výstavby splaškové kanalizace.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Záměr	

Aktivita		2.C.1.4: Kontejnerová stání
Popis aktivity	Vylepšit vzhled kontejnerových stání v obci. Případně pořízení nových nádob na tříděný odpad.	
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce	
Předpokládaný termín realizace	2022-2032	
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby	
Připravenost k realizaci	Záměr	

⇒ **Opatření 2.C.2: Místní komunikace a účelové cesty**

Aktivita	2.C.2.1: Zkvalitnění místních komunikací a propojení komunikací
Popis aktivity	Podpořit projekt propojení s obcí Otovice.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.C.2.2: Síť účelových cest a stezek
Popis aktivity	Vybudovat síť účelových stezek a cest v rámci komplexních pozemkových úprav.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	2.C.2.3: Chodník k rybníkům
Popis aktivity	Dořešit přístup k rybníkům a vybavit celou oblast sítí veřejného osvětlení.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	PD

CÍL 3: VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A KULTURNĚ SPOLEČENSKÝ ŽIVOT

Priorita 3.A: Spolky a spolková činnost

⇒ Opatření 3.A.1: Zachování místních spolků a sdružení

Aktivita	3.A.1.1: Podpora spolků a jejich činnosti
Popis aktivity	V obci Božanov je několik aktivních spolků. Cílem této aktivity je podpora jejich činnosti granty a dotacemi; obec rovněž podporuje spolky a sdružení příspěvkem na jejich činnost z obecního rozpočtu.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Přípravenost k realizaci	Průběžně probíhá

⇒ Opatření 3.A.2: Zachování a rozvoj kulturních a sportovních akcí

Aktivita	3.A.2.1: Kulturní a sportovní akce v obci
Popis aktivity	Dále finančně podporovat kulturní a sportovní akce v obci. Ty napomáhají pospolitosti, rozvoji sociálních vazeb a utužování mezilidských vztahů. Podporovat také rozvoj volnočasových aktivit v obci.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby

Připravenost k realizaci	Průběžně probíhá
---------------------------------	------------------

Priorita 3.B: Podpora volnočasových aktivit

⇒ Opatření 3.B.1: Rozvoj a využití sportovních zařízení

Aktivita	3.B.1.1: Rekonstrukce sportovního zázemí
Popis aktivity	Rekonstrukce sportovního zázemí obce a vybudování zóny pro rodiče s dětmi.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	3.B.1.2: Nové dětské hřiště
Popis aktivity	Výstavba nového dětského hřiště v obci s kvalitním zázemím pro děti i rodiče.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

Aktivita	3.B.1.3: Oprava kulturního domu
Popis aktivity	Cílem je opravit a vylepšit vzhled zadní části kulturního domu obce.
Předpokládaný odpovědný subjekt	Vedení obce
Předpokládaný termín realizace	2022-2032
Odhad rozpočtu aktivity	Dle potřeby
Připravenost k realizaci	Záměr

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DOKUMENTU

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách Heřmánkovic a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě.

HODNOCENÍ PLNĚNÍ STRATEGICKÉHO PLÁNU

Plnění strategického plánu bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované záměry skutečně realizovány, či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřebnosti jejich realizace a bude také zkontrolováno nastavení priorit záměrů.